

کارگروه تخصصی سلامت و امنیت غذایی استان گیلان

شماره جلسه در سال جاری: اول تاریخ جلسه: ۱۲ / ۳ / ۱۳۹۵ محل برگزاری: استانداری

صفحه ۱

موضوع: تصویب شورای راهبردی قطب گیاهان دارویی

توضیحات:

الف- شرایط مناسب گیلان:

با استناد به سند ملی گیاهان دارویی و طب سنتی^۱، سرزمین ایران کشوری ممتاز و با رتبه بالا از نظر غنای گیاهی و تنوع زیستی و دارای ۱۱ اقلیم از ۱۳ اقلیم شناخته شده جهانی است. براساس نظر گیاهشناسان و پژوهشگران، تعداد گونه های گیاهی ایران در حدود ۸۰۰۰ گونه است که از نظر تنوع گونه ای حداقل دو برابر قاره اروپاست. تحقیقات نشان داده است که بیش از ۲۳۰۰ گونه از گیاهان کشور دارای خواص دارویی، عطری، ادویه ای و آرایشی-بهداشتی هستند. به علاوه ۱۷۲۸ گونه از این گیاهان به عنوان گیاهان بومی ایران می باشند، منحصر در سرزمین ایران رویش کرده و به عنوان یک ظرفیت انحصاری در کشور محسوب میشوند.

حجم تجارت جهانی گیاهان دارویی از ۶۰ میلیارد دلار در سال ۱۹۹۶ به ۱۰۰ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۰ افزایش یافته است و بر اساس پیشبینی بانک جهانی در سال ۲۰۵۰ گردش مالی و تجارت جهانی متمرکز و مبتنی بر گیاهان دارویی و داروهای گیاهی به حدود ۵۰۰۰ میلیارد دلار خواهد رسید.

طبیعت استان گیلان، پوشیده از جنگل و دارای آب و هوای معتدل و مرطوب است. بالغ بر یک سوم از مساحت استان را جنگل پوشانده است. چشم اندازهای جنگلی گیلان را در مجموع می توان به دو بخش، جلگه ای و کوهستانی، تقسیم کرد. به طور کلی این جنگل ها زیستگاه درختانی مانند توسکا، بلوط، شمشاد، راش، نارون، انجیری (انجیلی) و ممرز می باشد. از سوی دیگر گیاهانی مانند شبخسب، انواع درختان میوه وحشی، خاس، تاک وحشی، پیچک، آقوی، گزنه، بابونه، قره قاط، تمشک، دم اسب، انواع قارچ ها، جلبک ها و خزها رویش وسیعی دارند. سوسن چلچراغ در عمارلوی رودبار و لاله تالابی در تالاب انزلی از جمله گونه های منحصر به فرد این استان می باشند. از سوی دیگر خاک های رسوبی جلگه گیلان که از رسوبات رودخانه های منطقه حاصل گردیده اند (عمدتاً سفیدرود) با برخورداری از شیب بسیار نازل و همچنین زهکشی مناسب، قابلیت بسیار خوبی برای کشاورزی داشته و در ردیف بهترین اراضی قرار می گیرند. این خاک ها در مناطق شرقی، شمال شرقی و شمال شهر رشت دیده می شوند و غالباً تحت کشت محصولاتی چون برنج، درختان میوه، توتون و محصولات تابستانی می باشند.

علاوه بر پوشش گیاهی غنی استان، دانشگاه های مختلف موجود در گیلان از جمله دانشگاه علوم پزشکی گیلان و دانشگاه گیلان هر ساله خیل کثیری از فارغ التحصیلان متخصص و آماده ورود به عرصه کار و تولید پرورش میدهند. با انجام این طرح زمینه اشتغال این افراد بومی در حیطه های مختلف تخصصی شامل انجام مطالعات مختلف بر روی مواد موثره گیاهان و بررسی اثرات بالینی آنها، تولید اشکال مختلف دارویی و آرایشی بهداشتی از گیاهان دارویی و کشت و پرورش گیاهان دارویی در سطح انبوه فراهم خواهد شد.

^۱ این سند به استناد قسمت الف بند ۵- ۱ فصل پنجم نقشه جامع علمی کشور و بر اساس نسخه نهایی شده در جلسه ۷۳۲ مورخ ۱۳۹۲/۲/۱۰ شورای ستاد راهبری اجرای نقشه جامع علمی کشور، در جلسه ۷۳۵ مورخ ۲۵ / ۴ / ۱۳۹۲ شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسید.

کارگروه تخصصی سلامت و امنیت غذایی استان گیلان

شماره جلسه در سال جاری: اول تاریخ جلسه: ۱۲ / ۳ / ۱۳۹۵ محل برگزاری: استانداری

صفحه ۲

موضوع: تصویب شورای راهبردی قطب گیاهان دارویی

از سوی دیگر با انجام پروژه های مرتبط با گیاهان دارویی زمینه اشتغال زایی سایر افراد بومی استان در حیطه های غیر تخصصی مرتبط با

گیاهان دارویی نیز فراهم خواهد شد. از جمله سایر پتانسیل های استان می توان به وجود منطقه آزاد انزلی اشاره نمود که خود سبب تسهیل مبادلات اقتصادی با کشور های منطقه میگردد. با توجه به مطالب ذکر شده مشخص است که سرمایه گذاری در زمینه گیاهان به ویژه گیاهان دارویی که به عنوان یک صنعت پیشرفته و درآمد زا در کشور های پیشرفته دنیا به شمار می رود، بسیار مقرون به صرفه و با اهمیت می باشد. این سرمایه گذاری علاوه بر شکوفایی ظرفیت های این استان زر خیز و قابلیت های ثروت زایی آن میتواند زمینه اشتغال زایی بسیاری از مردم استان را نیز فراهم آورد. همچنین میتواند باعث سرایز شدن خیل عظیم سرمایه گذاران داخلی و خارجی به سمت این استان و کشور عزیزمان شود.

ب-تاثیر در امر آموزشی و پزشکی:

گیاهان دارویی از گذشته تا کنون نقش به سزایی در فرایند درمانی داشته اند. در طی قرن ها، استفاده از گیاهان مختلف جهت تامین غذا و دارو برای مردم اهمیت داشته است. مردم هر ناحیه از تعداد زیادی از گیاهان مفید پیرامون خود استفاده کرده و اطلاعات مربوط به کاربرد و نحو مصرف گیاهان از نسلی به نسل بعد منتقل گردیده است. با پیشرفت گسترده علم، این اطلاعات با استفاده از علوم مختلف مرتبط با داروسازی و پزشکی مورد ارزیابی علمی قرار گرفته و حاصل این تحقیقات منجر به کشف داروهای جدید و موثر با منشا گیاهی شده است. تا آنجا که بسیاری از داروهای پر اهمیت در بازار دارویی دنیا نظیر هیوسین (ضد اسپاسم گوارشی)، دیگوکسین (درمان کننده نارسایی قلبی) و پاکلی تاکسول و وین کریستین (ضد سرطان) از منابع گیاهی استخراج شده اند. از سوی دیگر از آنجا که استفاده از گیاهان دارویی و داروهای گیاهی عوارض کمتری در پی دارند، امروزه توجه دنیا به سمت استفاده از اینگونه محصولات می باشد.

تبدیل گیلان به قطب گیاهان دارویی سبب برنامه ریزی برای انجام مطالعات و تحقیقات مختلف در حیطه شناخت گیاهان بومی استان، مطالعه دانش بومی مردم استان در حیطه به کارگیری گیاهان دارویی (مطالعه اتنوبوتانی و اتنوفارماکولوژی)، انجام مطالعات و تحقیقات گسترده علمی بر روی اثرات گزارش شده از گیاهان دارویی (مطالعات فارماکولوژی) و شناسایی ترکیبات موثره موجود در آنها (مطالعات فارماکونوزی) میگردد.

با توجه به مطالب ذکر شده به نظر می رسد آموزش صحیح علم گیاهان دارویی به دانشجویان علوم پزشکی به ویژه دانشجویان داروسازی و پزشکی لازم و ضروری است. این آموزش شامل تمامی مراحل مختلف استفاده از گیاهان دارویی شامل شناسایی، تهیه عصاره و اسانس، استخراج مولکول های فعال دارویی، استاندارد سازی آنها، بررسی اثرات درمانی و گیاه درمانی میگردد. از جمله دیگر تاثیرات این طرح می توان به ایجاد بستر مناسب برای راه اندازی رشته های تخصصی در حیطه های مختلف مرتبط با گیاهان دارویی و تولید داروهای گیاهی اشاره نمود. این امر سبب تربیت متخصصین مورد نیاز برای توسعه دانش گیاهان دارویی در استان گیلان خواهد شد. همچنین با شکل گیری قطب گیاهان دارویی در استان، میتوان اقدام به برگزاری همایش های علمی ملی و بین المللی و نیز راه اندازی پروژه های ملی و بین المللی در زمینه گیاهان دارویی نمود.

کارگروه تخصصی سلامت و امنیت غذایی استان گیلان

شماره جلسه در سال جاری: اول تاریخ جلسه: ۱۲ / ۳ / ۱۳۹۵ محل برگزاری: استانداری

صفحه ۳

موضوع: تصویب شورای راهبردی قطب گیاهان دارویی

ج- تاثیر در توسعه صنعتی و اشتغال زایی:

با توجه به مطالب ذکر شده در مورد اهمیت گیاهان دارویی و شرایط مطلوب استان گیلان در این حیطه و سرمایه گذاری گسترده در زمینه تولید گیاهان دارویی در ایران و سایر نقاط دنیا به نظر می رسد که توجه به این مقوله می تواند درآمد زایی بسیار بالایی برای استان و کشور در پی داشته باشد. ضمن اینکه با توجه به مراحل مختلف تولید فراورده های گیاهان دارویی و داروهای گیاهی افراد زیادی در بخش های مختلف این صنعت بکار گرفته خواهند شد. این بخش ها شامل کشت و پرورش گیاهان دارویی، فرایند های عصاره گیری، اسانس گیری و تخلیص مولکول های فعال دارویی، تولید فرمولاسیون های دارویی و استاندارد سازی گیاهان دارویی و داروهای گیاهی دارویی می باشد. لازم به ذکر است که سالانه مقادیر بسیار بالایی از گیاهان دارویی بدون هیچگونه فرآوری و استاندارد سازی از کشور عزیزمان خارج گردیده و فراورده های حاصل از این گیاهان دارویی به چندین برابر قیمت به کشورهای مختلف از جمله کشور عزیزمان فروخته می شوند. پرداختن به این مقوله علاوه بر کسب ثروت با ارزش افزوده بسیار بالا و جذب سرمایه گذاران داخلی و خارجی می تواند از خروج این سرمایه بسیار با اهمیت از کشور جلوگیری نماید. لازم به ذکر است که مصارف داخلی این فراورده ها و نیز صادرات این محصولات درآمد بالایی را نصیب استان گیلان و کشورمان می سازد.

مصوبات:

الف- تشکیل شورای راهبردی به شرح ذیل:

۱-استاندار (رئیس شورا)	۵-رئیس دانشگاه گیلان
۲-رئیس دانشگاه علوم پزشکی (دبیر شورا)	۶-مدیر کل منابع طبیعی
۳-رئیس دانشکده داروسازی دانشگاه علوم پزشکی	۷-مدیر کل جهاد کشاورزی
۴-رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی	۸-نماینده شرکت های داروسازی گیلان
	۹-رئیس سازمان محیط زیست

ب- بودجه اولیه طرح:

از محل اعتبارات ابلاغی سازمان مدیریت و برنامه ریزی تامین میگردد